

පරීක්ෂක වාර්තාව

AA3 විභාගය - ජූලි 2016

(AA35) සංස්ථාපිත හා පුද්ගලික බදුකරණය

(Corporate and Personal Taxation)

2014/15 තක්සේරු වර්ෂය දක්වා සංශෝධන සමග 2006 අංක 10 දරණ දේශීය ආදායම් පනත, ජාතිය ගොඩ නැගීමේ බදු, ආර්ථික සේවා ගාස්තු හා එකතු කළ අගය මත බදු පනත් අනුව සංස්ථාපිත සහ පුද්ගලික බදු හිති පිළිබඳ මූලික දැනුම පරීක්ෂා කොට ඇත.

සමස්ථයක් ලෙස කාර්යසාධනය එතරම් සතුටුදායක නොවේ.

ප්‍රශ්න අංක 01 - ලකුණු 05

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක් ද - සංකෘතිය ?

බදු ප්‍රතිපත්ති පහක් විමසා තිබුණි.

කාර්යසාධනය - ඉතා දුර්වලය.

අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා හේතු

මෙය බදුකරණයේ ඉතාමත් මූලික කොටසක් වුවද අයදුම්කරුවන් ප්‍රමාණවත් අවධානයක් මේ සඳහා යොමු කර නැත. අයදුම්කරුවන් අධ්‍යයන පෙළ පොත් හිසි ලෙස භාවිතා කොට තිබුණේ නම්, මෙම ප්‍රශ්නයට නිවැරදිව පිළිතුරු සැපයිය හැකිව තිබුණි. පිළිතුරු සැපයීමේ දී සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් සාධාරණත්වය, ක්‍රමික වර්ධනය, නිශ්චිත බව, සරල බව, ස්ථාවරත්වය, ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාවය, අවිච්ඡින්නතාව වැනි අංශ කෙරෙහි අවධානය යොමු කර නොතිබුණි.

ප්‍රශ්න අංක 02 - ලකුණු 05

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක් ද - සංකෘතිය ?

එකතු කළ අගය මත බදු පනත යටතේ බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකම් සඳහන් කිරීම අවශ්‍ය කර තිබුණි.

කාර්යසාධනය - ඉතා දුර්වලය.

අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා හේතු

බොහෝ අයදුම්කරුවන් ප්‍රශ්නය නිසි පරිදි තේරුම්ගෙන නොතිබුණි. අයදුම්කරුවන් විසින් එකතු කළ අගය මත බඳු පනත හොඳින් අධ්‍යයනය කර නොමැත.

එකතු කළ අගය මත බඳු පනතේ 83 වගන්තිය යටතේ පහත ක්‍රියාකාරකම්, බඳු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකම් ලෙස හඳුනා ගෙන තිබේ.

- (1) සේවා නියුක්තියක ක්‍රියාවලිය තුළ හැර, ව්‍යාපාරයක්, වෙළෙඳාමක්, වෘත්තියක් හෝ රැකියාවක් ලෙස පවත්වා ගෙන යන යම් ක්‍රියාකාරකමක් හෝ වෙළෙඳ ස්වභාවය ඇති සෑම ප්‍රයත්නයක් හෝ ආයතනයක්
- (2) සමාජ ශාලාවක්, සංගමයක්, හෝ සංවිධානයක් සම්බන්ධයෙන් වන විට, ප්‍රතිජ්ඛාවක් හා දායක මුදල ගෙවීම සඳහා එහි සාමාජිකයන්ට හෝ අන් අයට පහසුකම් සැලසීමක්
- (3) ඉහත (1) සහ (2) සඳහන් යම් ක්‍රියාකාරකමක් ආරම්භ කිරීමට, නැවැත්වීමට හෝ අදාළව කරනු ලබන යම් දෙයක්
- (4) යම් වංචල දේපලක් හෝ නිශ්චල දේපලක් කුලියට හෝ කල් බඳු දීමක්

ඉහත ක්‍රියාකාරකම්වලට අමතරව, නිදහස් සැපයුම්, විනෝද ක්‍රියාකාරකම්, කලාතුරකින් වාහනයක් විකිණීම වැනි පුද්ගලික ගනුදෙනු මත එකතු කළ අගය මත බද්ද අය නොකෙරේ.

ප්‍රශ්න අංක 03 - ලකුණු 05

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක් ද - සංක්ෂිප්තව ?

2015 මාර්තු 31 වන විට පැවති ආර්ථික සේවා ගාස්තු අනුපාත සහ ආර්ථික සේවා ගාස්තුවට යටත් හා යටත් නොවන පිරිවැටුම පිළිබඳ මූලික දැනුම පරීක්ෂා කොට ඇත.

කාර්යසාධනය - සාමාන්‍යයි.

අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා හේතු

ආර්ථික සේවා ගාස්තු පනතට වූ මෂනකාලීන සංශෝධන පිළිබඳව අයදුම්කරුවන් දැනුවත්ව නොසිටීම, අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා ප්‍රධානම හේතුවයි. ආර්ථික සේවා ගාස්තු පනතට කලින් කලට වන සංශෝධන පිළිබඳව අයදුම්කරුවන් දැනුවත් විය යුතුය.

ආර්ථික සේවා ගාස්තුව ගණනය කිරීමේ දී ප්‍රාග්ධන වත්කම් විකිණීම සහ පොලී ආදායම මුළු පිරිවැටුමෙන් ඉවත් කළ යුතුය.

ඉහත ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීමේ දී ආර්ථික සේවා ගාස්තුව පිළිබඳ මූලික දැනුමක් තිබීම වැදගත් වේ.

ප්‍රශ්න අංක 04 - ලකුණු 05

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක් ද - සංක්ෂිප්තව ?

දී ඇති ප්‍රායෝගික අවස්ථාවට, **හේලි ඒච්ච් ජේ. ආ. කො. (Hayley Vs C.G.I.R.)** නඩු තීන්දුව සහ 2006 අංක 10 දරණ දේශීය ආදායම් පනත සහ සංශෝධන අදාළවන ආකාරය පැහැදිලි කිරීම අවශ්‍ය කර තිබුණි.

කාර්යසාධනය - ඉතා දුර්වලය.

අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා හේතු

විනිශ්චිත නඩු තීන්දුවල කරුණු මතකයෙහි නොමැති වීමත් එම නඩු තීන්දුවල හරය ප්‍රායෝගික අවස්ථාවන්ට අදාළ නොකිරීමත් බහුතරයක් අයදුම්කරුවන්ගේ අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා ප්‍රධාන හේතු වෙයි.

නව විෂය නිර්දේශයේ ඇතුළත් වන්නේ විනිශ්චිත නඩු තීන්දු 8 ක් පමණි. එම නිසා අයදුම්කරුවන්ට දී ඇති අවස්ථාව තේරුම් ගෙන හොඳ පිළිතුරක් ගොඩ නැගීම සඳහා දැනුම අදාළ කළ හැකි විය යුතුය

තවද, 25 වන වගන්තිය අනුව ආදායම් ඉපයීමට දරන ලද සියළු වියදම් (පිටයාම්) (outgoings) ඉඩ දෙනු ලැබේ.

හේලි ඒච්ච් ජේ. ආ. කො. නඩුවෙහි, ඊළඟ දිනයේදී භාවිතා කිරීමට තිබූ නැතිවූ මුදල් කාරක ප්‍රාග්ධනයේ කොටසකි. එලෙසින්ම, දී ඇති සිද්ධියෙහි ගංවතුරින් විනාශ වූ නොගය කාරක ප්‍රාග්ධනයේ කොටසක් වන අතර එය අඩු කළ හැක.

ප්‍රශ්න අංක 05 - ලකුණු 10

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක් ද - සංක්ෂිප්තව ?

හවුල් ව්‍යාපාරයේ බෙදිය හැකි ලාභය සහ ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීමත්, හවුල් ව්‍යාපාරයෙන් උද්ගත වූ ලාභ සහ වෙනත් ආදායම් බෙදාහැරීමේ ප්‍රකාශනය පිළියෙළ කිරීමත් අවශ්‍ය කර තිබුණි.

කාර්යසාධනය - සාමාන්‍යයි.

අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා හේතු

2014/2015 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා හවුල් ව්‍යාපාරයකට අදාළ වන බදු අනුපාතය 8% බවත්, බදු නිදහස් දීමනාව රු. මිලියන 1 බවත් බොහෝ අයදුම්කරුවන් දැන නොසිටි බව පෙනුණි.

තව ද උපකරණ සඳහා ක්ෂය දීමනාව 33 1/3 % විය යුතුය. මේ හා සමාන ප්‍රශ්න පුහුණු වීමත්, අදාළ අංශයන්හි දැනුම යාවත්කාලීන කර ගැනීමත් මගින් ප්‍රමාණවත් ලකුණු ලබා ගත හැකිවේ.

ප්‍රශ්න අංක 06 - ලකුණු 10

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක් ද - සංක්ෂිප්තව ?

සීමාසහිත ස්පයිසි වර්ල්ඩ් පුද්ගලික සමාගමේ 2015 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වූ කාර්තුව සඳහා ගෙවිය යුතු ඉතිරි එකතු කළ අගය මත බද්ද තක්සේරු කිරීම අවශ්‍ය කර තිබුණි.

කාර්යසාධනය - සතුටුදායකයි.

අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා හේතු

එකතු කළ අගය මත බදු පනත පිළිබඳව යාවත්කාලීන දැනුමක් නොමැති වීම අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා ප්‍රධානතම හේතුවයි. අපනයන සඳහා අදාළ වන්නේ එකතු කළ අගය මත බදු ශූන්‍ය අනුපාතය වේ. 2015 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වූ කාර්තුව සඳහා බද්දට යටත් වන පිරිවැටුමට 11% බදු අනුපාතය අදාළවේ. ඉදිරියට ගෙන ආ යෙදවුම් බදු ඇතුළුව යෙදවුම් බද්ද අඩුකිරීම, නිමවුම් බද්දෙන් 100%කට පමණක් සීමා වන බව සඳහන් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

අන්තිමට සැපයුම් 11% අනුපාතය යටතේ බද්දට යටත් කළ විට ලැබෙන රු. 92,950 නිමවුම් බද්දක් ලෙස සැලකිය යුතු අතර රු. 92,950 ක SVAT බැර වවුචර, ගෙවිය යුතු ඉතිරි එකතු කළ අගය මත බද්ද ලබාගැනීමේ දී අඩු කළ යුතුය.

ප්‍රශ්න අංක 07 - ලකුණු 10

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක් ද - සංක්ෂිප්තව ?

ආදායම් වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිත දිනය, නියමිත දින හෝ ඊට පෙර ඉදිරිපත් කිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රතිලාභ, ආදායම් වාර්තාව නියමිත දින ඉදිරිපත් නොකළහොත් ගතහැකි ක්‍රියාමාර්ග සහ ආදායම් වාර්තාව නියමිත දින ඉදිරිපත් නොකිරීම මත ඇතිවන දණ්ඩන දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජෙනරාල්වරයා විසින් අඩු කරනු හෝ ඉවත් කරනු ලැබිය හැකි අවස්ථා පිළිබඳ දැනුම පරීක්ෂා කර තිබුණි.

කාර්යසාධනය - සතුටුදායක හැක.

අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා හේතු

විෂය ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ ප්‍රායෝගික දැනුම නොමැති වීම අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා ප්‍රධානතම හේතුවයි. 2014/2015 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ආදායම් වාර්තාව 2015 නොවැම්බර් 30 වන දින හෝ ඊට පෙර ඉදිරිපත් කළ යුතු බව AAT අවසාන අදියරෙහි අයදුම්කරුවකු දැනුවත්ව සිටිය යුතු බව අපේක්ෂා කෙරේ. එසේම, සමහර අයදුම්කරුවන් වැදගත් කරුණු සහිත කෙටි පිළිතුරු වෙනුවට අදාළ නොවන දිගු පිළිතුරු ලිවීම මගින් ඔවුන්ගේ කාලය නාස්ති කරගෙන තිබුණි.

ප්‍රශ්න අංක 08 - ලකුණු 25

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක් ද - සංක්ෂිප්තව ?

වාසික සමාගමක මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම, තක්සේරු කළ හැකි ආදායම, බදු අයවන ආදායම, ගෙවිය යුතු දළ ආදායම් බද්ද සහ ගෙවිය යුතු ඉතිරි ආදායම් බද්ද ගණනය කිරීම අවශ්‍ය කර තිබුණි.

කාර්යසාධනය - හොඳයි

අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා හේතු

- (1) නව නිෂ්පාදන ක්‍රමවේදයන් අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා වූ නිෂ්පාදන කළමනාකරුගේ ඉන්ද්‍රිය සංචාරයෙහි පිරිවැය පසුගිය වර්ෂයේ ව්‍යාපාර ලාභයෙන් 2% ක උපරිමයට යටත්ව ඉඩ දිය යුතුය. නමුත්, බහුතරයක් අයදුම්කරුවන් මෙම ගැලපුම තේරුම් නොගෙන සම්පූර්ණ මුදල වූ රු. 265,000 ඉඩදී හෝ ඉඩ නොදී තිබුණි.
- (2) යන්ත්‍රය විකිණීම සඳහා වන පුවත්පත් දැන්වීමේ පිරිවැය ඉඩ නොදෙන වියදමක් වන අතර අපනයන ප්‍රවර්ධනය සඳහා දරන ලද බැවින් විදේශීය මාධ්‍යයන්හි ප්‍රචාරණ දැන්වීම් පිරිවැය 100% ක් ඉඩ දෙන වියදමකි. නමුත් සමහර අයදුම්කරුවන් නිවැරදි ගැලපීම පිළිබඳව ව්‍යාකූලත්වයට පත්ව තිබුණි.
- (3) පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වියදම 300% ක් ඉඩ දෙන වියදමක් වුවද අයදුම්කරුවන්ගෙන් අනුමැතියක් පමණක් නිවැරදි ගැලපීම කර තිබුණි.
- (4) මව් සමාගමට ගෙවූ රාජ්‍ය භාග 25 වන වගන්තිය යටතේ අඩු කළ යුතුය. 2014 අප්‍රේල් 01 සිට 32 වන වගන්තිය යටතේ අඩු කිරීමට ඉඩ දෙනු නොලැබේ.
- (5) සමාගමේ පිරිවැටුමෙන් 60% වඩා අපනයනවලින් ලැබෙන බැවින් වර්ෂය තුළදී අත්පත් කරගත් නව යන්ත්‍රය සඳහා අදාළ වන ක්ෂය දීමනා අනුපාතය 50% වේ. නමුත්, බහුතරයක් අයදුම්කරුවන් මෙම ගැලපුම නිවැරදිව සිදුකර නොතිබුණි.
- (6) සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට කළ පරිත්‍යාගය 100% ක් ඉඩ දෙන සුදුසුකම් ලබන ගෙවීමක් වන අතර අයදුම්කරුවන්ගෙන් සුළු පිරිසක් එය නිවැරදිව සිදුකර නොතිබුණි.
- (7) පෙර තක්සේරු වර්ෂයෙන් ඉදිරියට ගෙන ආ අලාභය වර්තමාන වර්ෂයේ මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායමෙන් 35% ක උපරිමයකට යටත්ව අඩුකළ හැක. නමුත් සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් ඉදිරියට ගෙන ආ අලාභයෙන් 35% ක් අඩු කර තිබුණි.
- (8) අපනයන සමාගමකට අදාළ වන ආදායම් බදු අනුපාතය වන 12%, බහුතරයක් අයදුම්කරුවන් භාවිතා කර නොතිබුණි.

පිළිතුරුවල දුටු පොදු වරදක් වූයේ යම් අයිතමයක් ඉඩදෙන හෝ ඉඩනොදෙන හේතු සඳහන් නොකිරීමයි.

ප්‍රශ්න අංක 09 - ලකුණු 25

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක් ද - සංක්ෂිප්තව ?

වාසික නැතැත්තෙකුගේ බදු අයවන ආදායම, ගෙවිය යුතු දළ ආදායම් බද්ද සහ ගෙවිය යුතු ඉතිරි ආදායම් බද්ද තක්සේරු කළ යුතුව තිබුණි.

කාර්යසාධනය - හොඳයි

අසතුටුදායක පිළිතුරු සඳහා හේතු

- (1) එක් වාහනයක් වෙනුවෙන් මසකට රු.50,000ක් බදු නිදහස් බැවින්, ප්‍රවාහන පහසුකමේ වටිනාකම එනම්, සේවා යෝජකයා සපයා ඇති එන්ජින් ධාරිතාව 2000cc මෝටර් රථය නිදහස් ප්‍රතිලාභයක් ලෙස සැලකිය යුතුය. කෙසේ වුව ද, සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් මෙම ප්‍රතිලාභය බද්දට යටත් කර තිබුණි.
- (2) සේවා යෝජකයා සැපයූ වාසස්ථානයේ ප්‍රතිලාභය ලෙස මාසික වාසස්ථාන දීමනාව වූ රු.50,000 වෙනුවට අයදුම්කරුවන් සුළු පිරිසක් මාසික කුලිය රු.40,000 සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි.
- (3) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් කුලියට දුන් නිවසේ කුලී ආදායම නිවැරදිව ගණනය කර නොතිබුණි.
- (4) බාල වයස්කාර ඉතිරිකිරීම් ගිණුමේ පොලිය රණසිංහ මහතාගේ ව්‍යවස්ථාපිත ආදායමට එකතු කළ යුතු වුවද, ත්‍යාගයේ අගය රණසිංහ මහතාගේ ව්‍යවස්ථාපිත ආදායමට එකතු කළ අයදුම්කරුවන් අනුමැතියක් විය.
- (5) බදු නිදහස් දීමනාව වන රු.500,000 ට අමතරව සේවා නියුක්ති ආදායම මත වන රු.100,000 අතිරේක දීමනාව අඩු කිරීමට බොහෝ අයදුම්කරුවන්ට අමතකව තිබුණි.
- (6) "අපි වෙනුවෙන් අපි" අරමුදලට සහ අනුමත පුණ්‍යායතනයට කළ පරිත්‍යාග, තක්සේරු කළ හැකි ආදායමෙන් 1/3 ක් හෝ රු.75,000 හෝ සත්‍ය අගය යන ඒවායින් අඩු අගයට යටත්ව 100% ඉඩ දෙන සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් ලෙස සැලකිය හැකිය.
- (7) පුද්ගලික ණය මත ගෙවූ පොලිය 32 වන වගන්තිය යටතේ අඩු කළ නොහැකි අතර සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් තක්සේරු කළ හැකි ආදායම ගණනයේදී මෙය අඩු කර තිබුණි.
- (8) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් වැරදි බදු අනුපාත භාවිතා කර තිබුණි.
- (9) ගෙවිය යුතු ඉතිරි ආදායම් බද්ද ලබා ගැනීමේ දී බදු බැරක් ලෙස උපයන විට ගෙවූ බදු අඩු කර තිබුණේ ඉතා සුළු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් පමණි.

- - - - -

කාර්යසාධනය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නිර්දේශ :

- (1) ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීම ආරම්භ කිරීමට පෙර කාලය වෙන් කිරීම පිළිබඳව සැලකිල්ලට ගත යුතුය. නව විෂය නිර්දේශයට අනුව මෙම ප්‍රශ්නවල බර නැඩීම බොහෝ අයදුම්කරුවන් නොසලකා හැර තිබුණි.
- (2) මෙම කුසලතා වර්ධනය කර ගැනීමට අයදුම්කරුවන් විභාගයට පෙනී සිටීමට පෙර සිට පසුගිය විභාග ප්‍රශ්න වැඩි වැඩියෙන් පුහුණු වීම, අධ්‍යයන පෙළ පොත් කියවීම, සමාන විභාගවල පසුගිය විභාග ප්‍රශ්න පුහුණු වීම කළ යුතුය. මෙය අයදුම්කරුවන්ට විෂය නිර්දේශයේ විෂය පථය සහ විෂය ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳව අවබෝධ කර ගැනීමට උපකාර වේ.
- (3) අයදුම්කරුවන් විසින් ප්‍රශ්නයක් අවබෝධ කර ගැනීමට සහ ඒවා විශ්ලේෂණය කිරීමට ක්‍රමයක් පුහුණු විය යුතුය. සමහර අයදුම්කරුවන් ප්‍රශ්නය කියවන අතරම මෙම විශ්ලේෂණය සිදු කර තිබුණි. මෙය ප්‍රශ්නය හරියාකාරව අවබෝධ කර ගැනීමටත් පිළිතුර ඉදිරිපත් කිරීමට නිවැරදි ආකෘතිය තෝරා ගැනීමටත් උපකාර වේ. උදාහරණ ලෙස ප්‍රශ්නයෙන් බලාපොරොත්තු වන්නේ බඳු සඳහා ගලපන ලද ලාභය ගණනය කිරීම නම්, බඳු පෙර ශුද්ධ ලාභයට එකතු කිරීම් සහ අඩු කිරීම් සඳහා නිරූ දෙකක් අවශ්‍ය වේ. නිවැරදි ආකෘතිය තෝරාගැනීම පැහැදිලි සහ සම්පූර්ණ පිළිතුරක් ඉදිරිපත් කිරීමටත් වැරදි අඩු කර ගැනීමටත් උපකාර වේ. එය විභාග පරීක්ෂකවරයාට ව්‍යාකූලත්වයකින් තොරව වෙන් කළ ලකුණු ලබා දීමටත් උපකාර වේ.

- * * * -